

PETRI KARISMA

– ÄRSYTTÄVÄN MUKAVA MIES

Ella: Vapaa-ajattelijoiden liiton puheenjohtaja Petri Karisma meuhkaa Teemu Laajasalon kanssa Suvivirrestä Ylen taajuuksilla. Keskustelu kiertää kehää ja vaikuttaa muutenkin typerältä. Kuten vapaa-ajattelijat yleensäkin: jotain ihme elämänkieltäjiä, jotka vaihtavat raamattuja pornolehtiin kompensoidakseen vanhoja koulun uskonnotunneilta saatuja traumoja. Kun Samuli ehdottaa Karisman henkilöhaastattelua, kirjoitan paperille nokkelia kysymyksiä ja valmistaudun saivartelemaan. Ensimmäinen kädenpuristus Petri Karisman kanssa ehtii jo osoittaa minut vääräksi.

Samuli: Miksi, Petri?

Tämä oli se kysymys, joka minulle annettiin useaan kertaan kun kerroin, että aiomme haastatella Vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtajaa. *”Miksi helvetissä se rähjää? Mitä sillä on kirkkoa vastaan? Kiusasiko uskonnonopettaja sitä?”*

Saman kysymyksen Karisma kysyy minulta ja kirkolta: *”Miksi?”* Ei sillä, että hän jotenkin pitäisi uskonnollisuuttani pahana asiana. Ei se häntä kiusaa eikä hän kehtaa sitäkään sanoa, jos pitää uskonnollisuutta tyhmänä. Mutta hän ei vaan tosissaan ymmärrä sitä. *”Miksi ihminen yhä olisi uskonnollinen kun ei siihen ole mitään tarvetta?”*

Ella: Petri Karisma on eloisa ja hyväntahoton ammattikoulun opettaja, kasvissyöjä ja eroakirkosta.fi-sivuston perustaja, jonka mielestä uskonto on ennen kaikkea yksityisasiä. Samalla tavalla kuin seksuaalinen suuntautuminen, politiikka tai ammattiyhdistykseen kuuluminen. Julkisen sektorin, kuten koululaitoksen ei tule asettua minikään uskonnon puolelle. Kun niin tehdään, loukkaantunut vanhempi ottaa yhteyttä vapaa-ajattelijoihin. Siitä syntyy kantelu, kuten nyt tästä Suvivirrestä. Karisman mielestä vapaa-ajattelijat ovat ennen kaikkea ateistien etujärjestö: *”Ei me mitään vaadita. Me vaan halutaan olla samaa mieltä kuin laki.”* Eikä lain mukaan ketään saa pakottaa harjoittamaan uskontoa omantuntonsa vastaisesti.

Mutta eikö tämä nyt mene Suvivirren kohdalla naurettavaksi hiustenhalkomiseksi? Mitä jos koulussa soitetaan vaikka Mikko Kuustosen Enkelit lentää sun uniin? Kyllähän siinäkin kristillisiä symboleja viljellään. Karisman mielestä asiassa ei ole mitään ihmeellistä. Populaarimusiikki viljelee kaikenlaisia kuvastoja ja sitä voi kuunnella kun huvittaa. Suvivirsi on kristilliseen juma-

Kyyhkysen toimittajat lähtivät roustaamaan tyhmää vapaa-ajattelijaa. Metsään meni, kun vapaa-ajattelijai ei ollutkaan tyhmä.

Samuli Suonpää

Ella Luoma

Ei me mitään vaadita. Me vaan halutaan olla samaa mieltä kuin laki.

lanpalvelukseen kuuluva osa, jonka aikana noudetaan kunnioittamaan Jumalaa: *”Kyllä tyhmempiikin tajuaa, mikä siinä on uskonnonharjoitusta.”* Karisman mukaan kulttuuri ja uskonto ovat kaksi täysin erillistä asiaa, joista ensimmäinen tarkoittaa esimerkiksi kristillisten kirkkojen ihastelemista lomamatkalla Roomassa. Se siitä saivartelusta sitten.

Samuli: Alan ymmärtää Karisman ajattelua. Karisma ei ole ylioppilas. Tie vei ammattikoulun kautta tuotantotalouden diplomi-insinööriksi. Sen jälkeen hän on työskennellyt miesvaltaisella alalla, miesten kesellä. *”No onhan siellä meillä ammattikoulussa pakko ottaa aika äijäasenne”*, hän nauraa kun huomaa vahingossa kiroilleensa.

Ella: Karisman puheessa vilahtelee jatkuvasti termi valistus. Lisäksi mies on tamperelainen diplomi-insinööri. Itse asiassa suuri osa vapaa-ajattelijoista tunnustautuu insinööreiksi. Vuonna 2003 perustettu eroakirkosta.fi lienee sekin eräänlainen insinööriön taidonnäyte: *”Emmä tiedä, ehkä meillä insinööreillä on jotenkin samanlainen tapa ajatella asioita.”* Olisiko tämä samanlainen tapa jonkinlaista kehitysoptimismia? Sitä Karisma ei suostu myöntämään, mutta puhuu samalla uskonnoista historiallisina vaiheina, jotka tulevat kuolemaan itsestään kun länsimainen sekulaariyhteiskunta kehittyi tarpeeksi pitkälle: *”Minä uskon että alunperin, tuhansia vuosia sitten ihminen oli animistinen ja eikös siitä sitten kehittynyt polyteismi. Monoteismissä on sitten enää yksi jumala ja minusta on ihan luonnollista että jumalien määrä laskee edelleen kohti nolaa.”*

Karisma ei väitä mallia tieteelliseksi teoriaksi. *”Mutta on ihan luonnollista että ihmiskunta kehittyy.”* Karisman maailmassa aatehistoriat seuraavat toisiaan marxilaisella vääjäämättömyydellä. Samuli mainitsee marxilaisuuden, mutta sitä Karisma kavahtaa. *”Kommunismi olisi minulle samanlainen peikko kuin uskonnollinen totalitarismi. Mulle on tärkeää, että ihminen saa vapaasti olla oma itsensä. Myös oikeus yksityisyyteen on tärkeä.”*

Samuli: Karisman mukaan: *”Uskonto on ollut liian keskeisessä roolissa kansakunnan rakentajana.”* Tuntuu jopa hämmäntävältä kuulla uskontokeskustelun ykköskasvon sanovan: *”Minusta uskonto ei oikeastaan ole ollut kovin kiinnostava ilmiönä.”*

Ella: Teologisesta tiedekunnasta Karisma ei osaa sanoa oikein mitään, kun ei ole tutustunut aiheeseen. Mutta yliopistot saavat kuitenkin kovaa peukutusta. Mitä tahansa saa tutkia, kunhan lähtökohdat ovat tieteelliset. Lisäksi Karisma korostaa keskusteluyhteyden merkitystä. Vapaa-ajattelijat ovat tempauksillaan hakeneet median huomiota ja pyrkineet edistämään keskustelua. Nykyisin provokatiiviset keskustelunauvukset ovat vähentyneet, mediaa kiinnostaa muutenkin jo valmiiksi.

Samuli: Suhde marxilaisuuteen tulee esiin uudelleen kun kysyn, mikä vapaa-ajattelijain toimintaa on viime vuosikymmeninä aktivoanut. ”No vuoteen 1991 oli oikeastaan yhteinen sopimus, ettei keikuteta venettä.” Kodin, uskonnon ja isänmaan kolmiyhteyttä tarvittiin, kun rajan takana vaani ”se vanha vainooja, kavala kauhea”.

”YYA-Suomessa ja kylmän sodan pelon ilmapiirissä, kun Neuvostoliitto oli vahvoilla, ei täällä uskallettu instituutioita arvostella. Vasta nyt on muutaman vuoden ajan oltu itsenäisiä: nyt ei tarvitse turvata mihinkään. Neuvostoliitto oli arvaamaton, ehkä se saattoikin olla ihan hyvää politiikkaa. Nyt Suomi on toinen.” Nyt Suomessa on paremmin tilaa vapaa-ajattelulle. Nyt voidaan puhua uskonnosta julkisessa tilassa, kirkon roolista ja siitä suvirrestäkin.

Mutta miksi, Petri? Sitä sä et vielä kertonut. ”No kun tää on oikein, tää meidän työ. Tämä on tärkeää. En minä kenenkään uskonnollisuutta halua vähentää”, hän vastaa. ”Mutta tässä maassa pitää olla tilaa elää uskonnottomastikin – tai kertomatta mitään uskonnollisuudesta. En minä yritä maailmaa muuttaa, minä haluan että täällä noudatetaan lakia. Se on vapaa-ajattelijoiden tavoite.”

Karisma ei lopultakaan halua selittää tarkemmin, rautalangasta hän ei väännä. ”Tajuathan sinä itsekin.”

Ja tajuathan minä, totta puhuen.

Ella: Keskustelua olisi voinut jatkaa ties kuinka kauan, mutta Karismalla on jo kiire toisaalle. Karisma vaikuttaa tyytyväiseltä ja huikkaa vielä ovelta, että kaikesta on tärkeää voida keskustella. Sitä ei lähtökohtaisesti vapaa-ajattelijalta odottanut.

Kai Sadinmaan ja Petri Karisman Terveisiä toisilleen.

Terkut Karismalle. Vapaa-ajattelijat ovat Nasaretilaisen asialla siinä että ajavat kirkon ja valtion eroa.

En koe siis häiritseväni vaan terveellisen haastavana.

Sadinmaa on siitä erikoinen pappi, että hän uskaltaa vahvasti puhua uskosta. Hän myös uskaltaa peilata nykyajan poliittisia kysymyksiä kristinuskon kautta. Tavallisesti nykyajan papit ja piispat puhuvat enemmän hallintojargoniaa ja pyrkivät pitämään kiinni saavutetusta edusta.